

Ár 2012, föstudaginn 7. september er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 56/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 23. mars 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 22. mars 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. apríl 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 3. maí 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 9. maí 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 7. september 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 18. júlí 2005 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.200.000, gefið út af A, til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF samkvæmt skuldabréfinu. Sóknaraðili og B, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit vegna A sem ber með sér að hafa verið breytt þann 14. nóvember 2001. Efst á skjalinu kemur fram að skjáafrit hafi verið prentað þann 24. júní 2005. Í fjárhagsyfirlitinu kom fram að hreinar tekjur fyrir og eftir lánveitingu væru kr. 184.600, greiðslubyrði lána var kr. 45.000 fyrir lánveitingu og kr. 68.500 eftir lánveitingu. Annar fastur kostnaður var kr. 19.600 fyrir lánveitingu og kr. 40.600 eftir lánveitingu. Handskrifað hefur verið á skjalið að framfærslukostnaður fyrir og eftir lánveitingu hafi verið kr. 75.000, en prentað hafði verið kr. 39.000. Þá kemur fram að afgangur fyrir lánveitingu hafi verið kr. 81.000 en handskrifað er að afgangur eftir lánveitingu sé kr. 500 en prentað hafði verið kr. 36.500. Breyting á mánuði var kr. -44.500 og breyting á ári kr. -534.000. Þá kom fram að heildartekjur ársins 2000 hafi verið kr. 1.962.218, heildareignir kr. 0 og heildarskuldir kr. 653.613.

Þann 7. febrúar 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila og óskaði eftir því að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Varnaraðili kvað ábyrgðina gilda þann 9. febrúar 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 22. mars 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgð vegna láns nr. X verði felld niður. Sóknaraðili vísar til þess að varnaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, sbr. 3. og 4. gr. þess. Bendir sóknaraðili á að ábyrgðarmanni hafi ekki verið kynnt niðurstaða greiðslumats, né hafi greiðslumat verið samþykkt af greiðanda þegar gengist hafi verið í ábyrgð.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að í málinu liggi fyrir að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara. Af lánaskjölum sé ljóst að staðið hafi verið rétt að upphaflegri lánveitingu, framkvæmt hafi verið greiðslumat á útgefanda skuldabréfsins sem sýnt hafi fullnægjandi greiðslugetu og ábyrgðarmenn hafi skrifað undir sem ábyrgðarmenn á skuldabréfið. Varnaraðili telur að hann hafi í öllum meginatriðum farið að samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og að meintir annmarkar sem nefndir séu í kvörtuninni leiði ekki til ógildingar sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila.

Varðandi þá málsástæðu sóknaraðila að greiðslumat hafi ekki verið kynnt ábyrgðarmanni fyrir umrædda lánveitingu vísar varnaraðili til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2375/2011.

Bendir varnaraðili á að sóknaraðili haldi því jafnframt fram að umrætt greiðslumat hafi verið framkvæmt fjórum árum áður en umrædd lánveiting hafi verið samþykkt og að ekkert í gögnum málsins tengi greiðslumatið við lánveitinguna. Varnaraðili telur það ekki eiga við rök að styðjast þar sem skjáafrit af greiðslumatinu beri með sér að útreikningur þess hafi verið uppfærður og prentaður út þann 26. júní 2005 en umrætt skuldabréf hafi verið gefið út þann 18. júlí 2005. Varnaraðili vísar til dóms Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili telur rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð vegna fyrrgreinds skuldabréfs. Því beri að hafna kröfum sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit vegna A sem ber með sér að hafa verið breytt þann 14. nóvember 2001. Samkvæmt því sem fram kemur á skjalinu sjálfu er í því miðað við heildareignir, heildarskuldir og heildartekjur frá árinu 2000. Þá kemur fram efst á skjalinu að skjáafrit hafi verið prentað þann 24. júní 2005. Við mat á því hvort greiðslumat hafi farið fram vegna umræddrar lánveitingar verður að miða við þær dagsetningar og skýringartexta við þær sem fram koma á skjalinu. Þannig verður ekki fallist á með varnaraðila að skjalið hafi verið uppfært þann 24. júní 2005 vegna umræddrar lánveitingar, enda ber skjalið einungis með sér að það hafi verið prentað út þann dag en að því hafi verið síðast breytt þann 14. nóvember 2001. Þá hefur varnaraðili engar skýringar gefið á því að miðað hafi verið við heildartekjur, -eignir og -kuldir frá árinu 2000 við lánveitingu þann 18. júlí 2005. Ber skjalið því með sér að hafa ekki verið uppfært vegna umræddrar lánveitingar, svo sem varnaraðili heldur fram.

Í ljósi framangreinds verður að miða við að greiðslumat hafi ekki farið fram við útgáfu skuldabréfs nr. X. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu A. Verður varnaraðili að bera hallann af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hver niðurstaða þess hefði orðið og hvort sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir A, eftir að hafa kynnt sér matið.

Í ljósi framangreinds og með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga verður að telja að rétt sé að ógilda ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á skuldabréfi nr. X útgefnu af A til FF er ógild.

Reykjavík, 7. september 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marellsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason